

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Кафедра мовної підготовки іноземних громадян

Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State University
Department of Language Training of Foreign Citizens

«Наукова спільнота студентів XXI століття»

**Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної студентської
конференції
(16–17 квітня 2019 року, м. Суми)**

**II All-Ukrainian Scientific and Practical Student Conference
«Scientific Community of the Students of the XXI Century»
(Sumy, April 16–17, 2019)**

Суми
Сумський державний університет
2019

СТОРИТЕЛЛІНГ У ПЛОЩИНІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ГРАМОТНОСТІ ІНОКОМУНІКАНТІВ

Фараджаллах Суфіан А. М., студент гр.У-ІПВ, Палестина
Науковий керівник: Л. М. Яременко, ст. викладач кафедри МППГ
м. Суми, СумДУ

Професійна комунікація в глобалізованому інформаційному суспільстві характеризується потужним впливом антропоцентризму (людина – рушійна сила всіх перетворень і водночас найвища цінність), культивуванням лідерських якостей, формуванням креативного стилю мовленнєвої поведінки фахівця, що базується на культурних традиціях українського народу. Тому в останнє десятиліття науковці та методисти активно розробляють лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні української мови як іноземної, шукають ефективні форми організації *соціокультурної грамотності інокомунікантів* (за О. Криницькою) в площині історії, культури, традицій українського народу. Привертають увагу добутки таких науковців, як І. Ключковська, Г. Швець, С. Дерба, О. Колтунов, О. Сікорська, Н. Лісова, Л. Тищенко, О. Криницька та ін..

Проблема адаптації інокомунікантів до нового мовленнєвого середовища є на часі – про це свідчать конференції учасників цього процесу, зокрема у Варшаві 2017 р., а також *«Якісна мовна освіта у сучасному глобалізованому світі: тенденції, виклики,*

перспективи»(Суми, 2017р.) [1]. Принагідно слід зазначити, що країнознавчі студії останніх років завершилися виданням різного спрямування книг і матеріалів у цій галузі. Наприклад, «Мій Львів» (Л. Антонів, О. Туркевич, 2013), «Мандрівка Україною» (І. Клочковської, 2012); методичні вказівки з лінгвокраїнознавства, де різнопланово подані факти не тільки з історії України, а й з історії міста Суми, його пам'яток, представлені також постаті Т. Шевченка та Л. Українки (В. Завгородній та інші, - Суми, 2018) [2].

Цілеспрямоване формування культурної грамотності інокомунікантів вимагає застосування інтерактивних методик, нових форм занять, зокрема «віртуальних» екскурсій містом, музеєм. О. Криницька, що представила їх методику, підкреслює як перевагу динамічність викладу краєзнавчого матеріалу а також *«високий рівень засвоєння студентами-іноземцями нових знань – як у предметно-понятійному, так і в лексико-граматичному плані»*[3, с.2]. Принагідно наголошуємо, що нові форми занять, на нашу думку, постійно варіюються, виконуючи додаткові методичні функції в підготовці іноземного студента до навчання у вищій школі.

Мета нашої наукової розвідки – проаналізувати специфіку сторітеллінгу як потужного засобу формування соціокультурної грамотності інокомуніканта в площині здобуття ним вищої професійної освіти в інтер'єрі саме Слобідського краю; які можливості він відкриває.

Цьому сучасному інноваційному засобу присвячено ряд досліджень вітчизняних науковців, зокрема О.В. Караманова та М.С. Василюшиної, В. В. Кравченко, К. О. Симоненко, Е.В. Ерднієвої, Н. Гуциної, В. В. Калініченко та ін.. Представлені також методичні розробки уроків вчителів іноземної мови початкової та середньої ланки, де застосовуються елементи сторітеллінгу. Дослідниця Ю. Маковецька-Гудзь розглядає можливості останнього у викладанні курсу «Риторики» у вищій школі [4].

Отже, пам'ятаючи про те, що технологія сторітеллінгу вперше була застосована американцем Д. Армстронгом у бізнесі й показала свою ефективність (2006 р. була визнана як найкраща бізнес-ідея), тепер використовується в якості освітньої. Слушною, у межах нашої розвідки, є думка «...основним фактором успішності сторітеллінгу є підібрані і вчасно розказані історії» [4, с. 12]. Ключове слово «вчасно», провідні функції – *інформативна, мотивуюча, прагматична та комунікативна*.

Вчасно поставити для іноземних студентів соціально-культурні (на рівні емоцій) орієнтири, що є визначальними для певного регіону України, у нашому випадку – Сумщини. Викликати сталі інтерес і повагу до традицій і людей регіону. Переконати: саме тут можна здобути не тільки професійну освіту, а й необхідні в майбутньому бізнесові навички, базові елементи корпоративної культури, що формувалася упродовж 150-200 рр.

Вчасно розширити асоціативний ряд: Україна – це не тільки «калина з яскраво-червоними гронами», «Київ», «Т. Шевченко», «Леся Українка», а й діячі бізнесу. Тому об'єктом нашого

дослідження стала постать Миколи Артем'євича Терещенка (14.10.1819 – 19.01.1903) – промисловця, підприємця, мецената, благодійника, напередодні його 200-річного ювілею з дня народження.

Енциклопедичний довідник «Сумщина в іменах» так позиціонує цю людину: *«...філантроп, «цукровий король», почесний громадянин Глухова і Києва, «піонер благодійництва» ...за життя витратив близько 5 млн. крб. на благодійність. ...дотримувався гасла, написаного на їхньому родовому гербі: «Прагнути до громадських користей»* [5, с.

457]. Прикметними є офіційні факти: VII сесія Глухівської міської ради проголосила 2003 рік (100-річчя від дня смерті) роком Артемія та Миколи Терещенків; з 1993 р. у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка

вивчається курс благодійницької діяльності Миколи Терещенка. З 1889 р., у 50-у річницю державної служби М. А. Терещенка, вулиця

Олексіївська в м. Києві офіційно носить ім'я Терещенківської на честь ювіляра [6, с. 7]. А 2008 р. Національний Банк України випустив пам'ятну монету номіналом у 10 гривень з вензелем та

ініціалами Н. Терещенка. Нащадки пишуться своїм видатним країнином.

Отже, персона (особистість), обрана нами для сторітеллінгу, безумовно, вразить (зацікавить) інокомуніканта. До неї можна повертатися неодноразово, як дивитися нову серію із життя, в різних ракурсах відповідно до навчальної мети. І хоча це дещо суперечить установці – *«персонаж має бути якомога ближчим до аудиторії, адже інакше слухачі не зможуть «приміряти» образ цього персонажа на себе...»* [4, с. 10], – ми вважаємо, що життя такої людини змусить студента-іноземця порівнювати його з історичними особами своєї країни, дізнатися більше, - не тільки через питання до викладача, а й змотивує до екскурсії в музей, бібліотеку міста. І тут провідною стає *об'єднувальна* функція сторітеллінгу.

Цей цикл розповідей, що буде створюватися і викладачем, і дещо спонтанно аудиторією, може об'єднати вислів-гасло – *Кому много дано, с того много и спросится*. Окремі факти життя Миколи (Ніколи) Терещенка можуть внести *інтригу*, а чесність розповіді викличе довіру аудиторії [4]. Наприклад, Нікола Терещенко є кавалером багатьох вітчизняних і закордонних відзнак – ордена Білого Орла (Російської імперії) *за велич духу*. За два роки до смерті, у 1903р., французький уряд вручив йому офіцерський хрест національного ордена Почесного Легіону. Цей орден «підсумовував» 25-річну успішну підприємницьку діяльність цукрозаводчика на ринку Франції: 1878 року Нікола Артем'євич здобув золоту медаль на

Всесвітній виставці в Парижі «*За високу якість рафінаду й цукру-ніску та сільгосппродукції*». Конкурентно-спроможною на початку ХХ ст. була продукція заводів Терещенка й за океаном – у Сполучених Штатах Америки, – велика Бронзова медаль за якість продукції (першість у боротьбі за американський ринок ще на початку ХХ ст.). Тобто бізнесова складова діяльності підприємця набула світового визнання, крім перемог на теренах Російської імперії. Слобідська Україна, його мала батьківщина, могла пишатися такою людиною [7, с. 20].

Попередньо підсумовуючи, наголошуємо, що *story* Н. Терещенка виконує ще й *прагматичну* функцію – переконує студента-іноземця: улюблена професія може бути справою життя й успішним бізнесом, запорукою суспільного визнання. Але за умови – «*Прагнути до громадських користей*». І родинний вензель з ініціалами – це знак якості: *нічого не можна робити гірше, ніж це може бути зроблено*.

Темою-*інтригою*, темою-*провокацією* для сторітеллінгу може стати послідовна діяльність Миколи (Ніколи) Артем'євича на поширення серед різних прошарків містян Києва, вікових груп, навіть жіноцтва, – комерційної освіти, сучасною мовою - основ бізнесу, «стартапів» – навчити заробляти гроші комерцією. І цю справу він поставив якнайкраще: створив Товариство поширення комерційної освіти (30.06.1896 р.), пожертвував за останніх прижиттєвих 6,5 років значну на той час суму – 329 тис. 814 рубл. 27 коп.*(ретельно*

підраховано сучасними економістами), побудував великий навчальний корпус на розі Бульварно-Кудрявської та Обсерваторної (архітектор П. І. Голландський). Читаємо: *«На эти средства были открыты мужская торговая школа и торговые классы для взрослых. Они находились на углу Константиновской и Хоревой... Там же 10 января 1899г. начала работать первая в Российской империи женская торговая школа им. П. Г. Терещенко»*. Й потім: *«В приготовительный класс принимались дети всех сословий и исповеданий не моложе 11 лет, полный курс – три года. В классах для взрослых обучение длилось 9 месяцев и было платным, но немущие от уплаты освобождались»*[8, с. 18]. Зазначимо, що більше, ніж десятьма навчальними закладами столиці України опікувався М. Терещенко, пізніше його нащадки. *«Дітищами»* дідуся Ніколи, так називали почесного опікуна (попечителя) навчальних закладів мешканці Києва, були найавторитетніша в місті 1-а гімназія та гімназійна церква св. Миколая, а також інші культові споруди. Перелік благодійних справ завершує училище для глухонімих (1902 р.) Отже, *«піонер благодійництва»* намагався навчити людей бути багатими в якості винагороди за працелюбність і підприємництво[8, с. 18]. Цю повчальну історію tellingu на етапі *релаксації* (за Ю. Маковецькою-Гудзь) – *самоаналізу* можна завершити таким фактом: плідну 30-річну роботу дідуся Ніколи на благо громади Києва, зокрема з поширення освіти й пристосування людей з особливими потребами до умов життя у великому місті, було поціноване – у 1892

р. Нікола Терещенко отримав звання почесного громадянина міста Києва [9, с. 38].

Отже, *вчасно* розказана остання історія, що завершує своєрідний цикл про людину, яка все своє життя жила за принципом, викарбуваним на родовому гербі: *«Прагнути до громадських користей»*, присвячена благодійній діяльності підприємця у галузі медицини. Два переконливо яскравих проекти з охорони здоров'я простих людей – працівників, чорноробів, – перший: *безкоштовної* лікарні на 50 ліжок у місті Києві. Домінантою розповіді – *державницький (європейський) підхід до організації справи*. По-перше, побудувати двоповерхову лікарню для бідних за власний кошт; по-друге, ідею підтримали матеріально багаті купці М. Дегтерев і М.(Н.) Попов і власна дружина Пелагея Георгіївна (25тис.крб.); по-третє, під час будівництва була використана новітня система парового опалення та вентиляції; по-четверте, за останнім словом техніки на заводі Гретера и Криванека була виготовлена й змонтована у новій лікарні парова пральня.

На етапі будівництва (1893 р.) Н. Терещенко вклав капітал у 137 тис. руб. 37 коп., розширення лікарні та її обладнання, жалування кількох докторів наук – 100 тис. рубл., а на утримання лікувального закладу пожертвував ще 220 тис. Цей благодійний проект мав завершення: був створений Лікарняний фонд ім. П.Г.Терещенко у 20 тис. рублів, відсотки з якого йшли на грошову допомогу при виписуванні з лікарні [10, с.6].

Другий проект – на користь громади й в пам'ять матері Єфросинії Григорівни, – лікарня св. Єфросинії (1879 р.), капітал якої в 1901р. склав 216 тис. рублів. У статуті цього закладу було зазначено, що на його утримання будуть відраховані 2% з усіх прибутків родини [11,с. 3].

Сторітеллінг такої людини як Нікола Терещенко – потужний мотиватор для студентів- іноземців у збагаченні своєї соціокультурної грамотності.

Список літератури

1. Матеріали науково-практичної конференції: Якісна мовна освіта у сучасному глобалізованому світі: тенденції, виклики, перспективи (Суми, 2017).– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://qle.sumdu.edu.ua/images/sampled/ata/information/materials_17.pdf
2. Методичні вказівки до аспекту «Лінгвокраїнознавство» / уклад.: Завгородній В. А., Казанджиєва М. С., Коньок О. П., Роденко А. В., Тубол Н. О. Суми: Сумський державний університет, 2018. – 102 с.
3. Криницька О. Методика вивчення краєзнавчого матеріалу на заняттях з української мови як іноземної /О. Криницька. – Нова педагогічна думка. – 2016. – № 2(86). – С.47-52.
4. Маковецька-Гудзь Ю. А. Сторітеллінг у педагогічній практиці викладача/ Ю. А. Маковецька-Гудзь. – [Електронний ресурс].–

Режим доступу: http://конференция.com.ua/files/scientific_conference_63/63-32.pdf

5. Сумщина в іменах: Енциклопедичний довідник / голов. редактор В. В. Звягельський. – 2-е вид., переробл. та допов.– Суми: РВ об'єднання «АС-Медіа», СумДУ, ВД «Фолігрант», 2004. – 776 с.
6. Кузьменко Л. Визначний благодійник-краянин/ Л. Кузьменко// Освітнянські обрії. – 2003. – квітень-травень. –журнал.
7. Вербний М. Національна гордість: цукрозаводчики Терещенки / М. Вороний //Україна і світ сьогодні. – 1999. – 31 жовтня. – С.20.
8. Ковалинський В. Никола Терещенко. Богатство и милосердие В. Ковалинський //Киевские новости. – 1993. –№4. – С.18.
9. Шевченко О. «Золоті карбованці» української промисловості, сільського господарства та меценатства / О. Шевченко //Агробізнес сьогодні. – 2006.–№ 23(106) грудень. – С.36-39.
10. Ковалинський В. Еще о Николе Артемьевиче Терещенко/ В. Ковалинський // Киевские новости. – 1993. – №11.– С.6.
11. Ткаченко В. З широким розмахом / В. Ткаченко // Глухівщина. – 1994. – 19 лютого. – С.3. – регіональна газета.